

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بجثمان درباره روایاتی بود که در باب سیزده از ابواب جهاد العدو وسائل الشیعة ذکر شده اند و مخالفین قیام و تأسیس حکومت اسلامی در زمان غیبت به آنها استدلال کرده اند، سه روایت خواندیم اما حدیث چهارم این خبر است: **«وَعَنْهُمْ، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ خَالِدٍ، عَنْ مُحَمَّدَ بْنِ عَلِيٍّ، عَنْ حَفْصِ بْنِ عَاصِمٍ عَنِ سَيْفِ التَّمَارِ، عَنْ أَبِي الْمَرْهَفِ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامِ قَالَ: الْغَبْرَةُ عَلِيٌّ مِنْ أَثَارِهَا هَلَكَ الْمُخَاصِيرُ (المُخَاصِيرُ)، قُلْتُ: جَعَلْتَ فِدَاكَ وَمَا الْمُخَاصِيرُ؟ قَالَ: الْمُسْتَعْجِلُونَ، أَمَا إِنَّهُمْ لَنْ يَرُدُّوا الْأَمْرَ يَعْزُضُ لَهُمْ»** **إِلَى أَنْ قَالَ: " يَا أَبَا الْمَرْهَفِ أَتَرَى قَوْمًا حَبَسُوا أَنْفُسَهُمْ عَلَى اللَّهِ لَا يَجْعَلُ لَهُمْ فَرَجًا؟ بَلَى وَاللَّهِ لِيَجْعَلَ اللَّهُ لَهُمْ فَرَجًا »**^۱.

خبر سنداً ضعیف است زیرا مُحَمَّد بن علی و ابی المرهف وثاقتشان ثابت نیست و ضعف خبر از ناحیه این دو نفر می باشد.

عرض کردیم که زمان یک زمان خاصی بوده، بنی امیه که مردم از ظلم و ستم آنها خسته شده بودند روبه سقوط می رفتند و از طرفی حرکت‌هایی انجام می گرفت تا خلأ را پر کنند و بجای بنی امیه حکومت را در دست بگیرند البته دلهای مردم متوجه اهل بیت علیهم السلام بود منتهی بنی عباس عدد زیادی داشتند لذا حرکت کردند و با نقشه‌هایی این خلأ را پر کردند و حکومت را در دست گرفتند، حالا این حدیث از امام باقر علیه السلام است در حالی که سقوط بنی امیه در زمان امام

صادق علیه السلام واقع شد که عجله مردم را می رساند و امام باقر علیه السلام نیز در این خبر مردم را از عجله کردن برای قیام و در دست گرفتن حکومت نهی کرده است، و اما مخالفین قیام و تأسیس حکومت اسلامی قبل از ظهور به این خبر استدلال کرده اند که امام باقر علیه السلام فرموده عجله نکنید ولی ما عرض می کنیم که این خبر دلیل نمی شود زیرا قضیة فی واقعة با خصوصیات معلوم می باشد و عمومیت ندارد.

اما خبر پنجم از باب سیزده این خبر است: **«وَعَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي هَاشِمٍ، عَنِ الْفَضْلِ الْكَاتِبِ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَتَاهُ كِتَابُ أَبِي مُسْلِمٍ فَقَالَ: لَيْسَ لِكِتَابِكَ جَوَابٌ أَخْرَجَ عَنَّا " إِيَّ أَنْ قَالَ: " إِنْ اللَّهُ لَا يَعْجَلُ لِعَجَلَةِ الْعِبَادِ، وَإِلْزَالَةَ جَبَلٍ عَنْ مَوْضِعِهِ أَهْوَنُ مِنْ إِزَالَةِ مَلِكٍ لَمْ يَنْقُضْ أَجَلَهُ " إِيَّ أَنْ قَالَ: " قُلْتُ فَمَا الْعَلَامَةُ فِيمَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ جَعَلْتَ فِدَاكَ؟ قَالَ: لَا تَبْرَحِ الْأَرْضَ يَا فَضِيلُ حَتَّى يَخْرُجَ السَّفِيَانِيُّ فَإِذَا خَرَجَ السَّفِيَانِيُّ فَأَجِيبُوا إِلَيْنَا يَقُولُهَا ثَلَاثًا وَهُوَ مِنَ الْمُخْتَمُومِ »**^۲.

خبر سنداً صحیح می باشد.

ابو مسلم خراسانی تاریخ عجیبی دارد که در روضة الصفاء کامل و مفصل بیان شده است او خیلی شجاع بوده و صد ها هزار نفر از مردم خراسان را جمع کرد و بر علیه بنی امیه قیام کرد منتهی بعدا بنی عباس او را جذب کردند و طرفدار بنی عباس شد، اول طرفدار ابراهیم و بعد عبدالله و بعد منصور شد، منصور شقاوت زیادی داشت و با اهل بیت علیهم السلام نیز دشمنی داشت، منصور کم کم متوجه شد که ابومسلم به طرف امام صادق علیه السلام میل پیدا کرده و از طرفی خیلی قوی می باشد لذا بواسطه احساس خطری که کرد

^۱ وسائل الشیعة، شیخ حر عاملی، ج ۱۱، ص ۳۶، ابواب جهاد العدو، باب ۱۳، حدیث ۴، ط الاسلامیة.

^۲ وسائل الشیعة، شیخ حر عاملی، ج ۱۱، ص ۳۷، ابواب جهاد العدو، باب ۱۳، حدیث ۵، ط الاسلامیة.

روبه سقوط است ولی زمینه برای ما فراهم نیست و البته مردم مقصردند و خدا نیز فعلاً اینطور مقدر کرده است نه اینکه هرکسی یک حکومتی را دید باید بنشیند و صبر کند و قیام نکند بنابراین باید بگوئیم که این حدیث نیز قضیه فی واقعه با خصوصیات معلوم و مشخصی است که امام صادق علیه السلام بیان کرده و عمومیت ندارد و یک قاعده کلی نمی باشد.

خوب و اما بنده یک نمونه بیان می کنم و بحث امروز را به پایان می رسانم، حضرت امیر علیه السلام در نهج البلاغه در نامه ۴۷ اینطور فرموده: ﴿لَا تَتْرُكُوا الْأُمْرَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ فَيُؤَلَّى عَلَيْكُمْ شِرَارُكُمْ، ثُمَّ تَدْعُونَ فَلَا يُسْتَجَابُ لَكُمْ﴾^۳.

این فرمایش حضرت بسیار مهم می باشد زیرا بعضی ها می گویند شما چه کار دارید که حکومت تأسیس کنید مردم را رها کنید تا خودشان هرکاری خواستند کنند اما اسلام اینطور نمی گوید بلکه طبق همین فرمایش حضرت تشکیل حکومت با مردم است و باید قیام کنند و امر به معروف و نهی از منکر کنند و معروف بزرگ حکومت اسلامی و منکر بزرگ طاغوت و استکبار و ظلم و ترک آنها می باشد.

بقیه بحث بماند برای فردا إن شاء الله تعالی ...

والحمد لله رب العالمین و صلی الله علی

محمد و آله الطاهیرین

تصمصم گرفت او را از میان بردارد، شبی در کاخ خودش مهمانی ترتیب داد و ابومسلم را دعوت کرد و ابومسلم نیز با هزار نفر از فرماندهان سپاهش آمد، اولاً منصور سفارش کرد که وقتی ابومسلم آمد به او بگوئید جلسه مهمانی و خصوصی است و نیازی به شمشیر نیست و شمشیرش را بگیرد ثانیاً تعدادی از شمشیر زنانش را پشت پرده ای قرار داد و به آنها گفت وقتی من دستام را روی هم زدم شما بیایید و ابومسلم را تکه تکه کنید، خلاصه مشغول صحبت شدند و منصور به او گفت تو دیگر با ما نیستی و بعد دستش را بر هم زد و آنها آمدند و ابومسلم را کشتند، اما آن هزار فرمانده که با ابومسلم آمده بودند پشت در کاخ منصور منتظر بودند، منصور دستور داد هزار کیسه آوردند و در هر کیسه هزار دینار قرار دادند و بعد دستور داد اول سر ابومسلم و بعد کیسه های دینار را از بالای کاخ به پائین بیاندازند، فرماندهان با دیدن چنین صحنه ای مشغول جمع آوری طلا شدند و ابومسلم را فراموش کردند و بعد متفرق شدند بنابراین منصور به این وسیله توانست ابومسلم را از میان بردارد علیّی حال در این خیر نیز امام صادق علیه السلام از عجله در قیام نهی کرده و اما از این خیر نیز اینطور استفاده شده که وقتی حضرت فرموده: "إن الله لا يعجل لعجلة العباد، وإزالة جبل عن موضعه أهون من إزالة ملك لم ينقض أجله" یعنی باید نشست تا سلطنت ها و حکومت ها به پایان برسند و منقضی شوند! که این حرف صحیح نیست زیرا اگر اینطور باشد پس قیام حضرت السید الشهداء علیه السلام و یا جنگهای حضرت امیرالمومنین علیه السلام و یا قیام شهداء فخر و یا قیامهای دیگری که در اسلام انجام گرفته و ائمه علیهم السلام بر آنها صحه گذاشته اند چه می شود؟ پس باید خبر اینطور توجیه شود که منظور حضرت این بوده که الان بنی امیه

^۳ نهج البلاغه، تنظیم مرحوم دشتی، ص ۲۸۷، کلام ۴۷.